
Efectul prețului asupra cererii de consum a populației

Conf. univ. dr. Aurelian DIACONU

Universitatea "ARTIFEX" din București

Lector univ. dr. Mugur POPOVICI

Universitatea "ARTIFEX" din București

Drd. Maria MIREA

Academia de Studii Economice, București

Drd. Tudor SAMSON

Academia de Studii Economice, București

Abstract

În acest articol, autorii se preocupă de corelația dintre prețuri și cererea de consum a populației. În acest sens, sunt analizate sursele de date statistice care oferă date despre mărimea, dinamica și structura consumului populației. Demersul de cercetare analizează particularitățile diferitelor categorii de gospodării și consumatori (salariați, patronat, free-lancers, lucrători în agricultură etc.). Este analizată situația capului gospodăriei, structura gospodăriei, reflectată de membrii acesteia. Autorii descriu documentele principale utilizate pentru colectarea datelor, precum și metodologia de cercetare aplicată.

Cuvinte cheie: *preț, cerere, gospodărie, informație, bunuri*

Clasificare JEL: *E21, E31*

Introducere

Caracterizarea statistică a mărimii, structurii și dinamicii consumului populației, ca fenomen de masă, se fundamentează pe existența unui sistem informațional statistic (S.I.S.)¹, integrat sistemului informațional economic (S.I.E.). În cadrul sistemului informațional statistic există un subsistem informațional adecvat naturii și specificității consumului populației. Astfel, organizarea și funcționarea acestui subsistem informațional statistic este gestionată de către o direcție centrală în cadrul I.N.S. iar, în plan teritorial, de către servicii specializate în acest domeniu.

Culegerea datelor statistice necesare caracterizării consumului populației se bazează, în general, pe Ancheta Bugetelor de Familie (ABF), Ancheta asupra Calității Vieții (ACAV), Ancheta asupra sănătății (SAN,)

1. Baron T., Biji E., Colectiv - „Statistică Teoretică și Economică”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996, pag. 28-30

Ancheta utilizării timpului (TUS), furnizate de I.N.S. Alături de acestea, se mai folosesc observațiile înregistrate cu ocazia recensământului populației, informațiile furnizate de rapoartele statistice de prestări servicii, bilanțurile instituțiilor bancare și ale întreprinderilor de asigurări, precum și situațiile întocmite de Ministerul de Finanțe privind activitatea asociațiilor familiale și a persoanelor fizice independente, informații asupra fondurilor considerate a fi realizate în cadrul activităților ascunse.

O altă sursă de date utilă analizei și prognozei consumului populației este reprezentată de declarațiile de impozit pe venit. Informațiile furnizate de către aceste declarații, având un grad foarte mare de autenticitate și veridicitate, vor putea fi corelate și utilizate (în cazul unor eventuale distorsiuni) atât la corectarea datelor privind veniturile gospodăriilor obținute cu ajutorul metodei ABF, cât și la stratificarea gospodăriilor în baza de sondaj, pentru a spori gradul de reprezentativitate a eșantionului de gospodării.

O trăsătură demnă de menționat în domeniul statisticii consumului populației o constituie faptul că modul de obținere a informațiilor se bazează, în principal, pe observări selective, și nu pe observări totale deoarece acestea nu asigură operativitatea informațiilor în timp real, iar costurile unui sondaj bine organizat sunt mai mult mici decât ale unei observări exhaustive.

Literature review

Aisen și Veiga (2013) discută asupra efectelor instabilității politice asupra dezvoltării și creșterii economice. Anghelache, Niță și Badiu (2016) analizează fenomenul inflaționist la nivelul economiei României, analize anterioare pe o temă similară sunt prezentate de Anghelache, Anghelache, Dumitrescu, Dragomir și Soare (2015), Anghelache, Gheoghe, Manole, Fetcu (Stoica) și Ciocan (2012). Anghelache, Manole și Anghel (2015) evaluează influența consumului asupra Produsului Intern Brut prin metoda regresiei. Anghelache, Voineagu și Gheorghe (2013) descriu cadrul măsurării și analizei inflației. Baron, Biji et.al (1996) este o lucrare de referință în domeniul cercetărilor statistice. Becker (2006) se preocupă de studiul comportamentului consumatorului modern, Ekström (2003), Perkins, Forehand, Greenwald, și Maison (2007) dezvoltă subiecte similare. Chaudhuri și Majumdar (2006) abordează problema consumului aparent. Dobrodolac (2011) are în vedere utilitatea capacității de previziune a modelelor econometrice ca instrument suport pentru management. Eekhoudt, Gollier și Schlesinger (2005) abordează procesul decizional în domeniul economico-financiar sub efectul riscului. Rolsky, Schmidli, Schmidt și Teugels (2009) descriu utilitatea proceselor stochastice în modelarea financiară și a asigurărilor. Turnovsky (2000) se preocupă de dinamica la nivel macroeconomic.

Metodologia cercetării

Ancheta Bugetelor de Familie (ABF), inițiată în anul 2000 este o anchetă permanentă și reprezintă instrumentul principal pentru evaluarea veniturilor, cheltuielilor și consumului populației. Ancheta este fundamentată pe conceptele și definițiile armonizate cu standardele europene, dar și cu legislația românească în domeniu și răspunde unor cerințe stringente referitoare la completitudinea, coerența și comparabilitatea datelor.

ABF este o cercetare a I.N.S. care permite realizarea unor analize detaliate asupra situației economico-sociale a populației. Informațiile colectate permit identificarea gospodăriilor și persoanelor defavorizate sau a celor descurajate, pentru fundamentarea unor programe adecvate protecției sociale, precum și identificarea inegalităților sociale, a incidenței și profilului sărăciei.

În cercetare sunt cuprinse gospodăriile din toate categoriile: salariați, patroni, lucrători pe cont propriu în activități neagricole, membrii cooperativelor neagricole, lucrători pe cont propriu în agricultură, membrii ai asociațiilor agricole, ajutori familiari, șomeri, pensionari, elevi, studenți, casnice, precum și alte categorii (preșcolari, persoane vârstnice, persoane cu handicap, persoane întreținute etc). Încadrarea gospodăriei la una din aceste categorii se stabilește în funcție de statutul ocupațional principal declarat al capului gospodăriei.

Capul gospodăriei, de regulă soțul, este persoana adultă declarată și recunoscută de către ceilalți membri ai gospodăriei. Decizia aparține în exclusivitate membrilor gospodăriei și are în vedere unele caracteristici personale, cum ar fi: autoritatea, vârsta, ocupația, venitul, calitatea de proprietar al gospodăriei etc.

Capul gospodăriei, în funcție de activitatea desfășurată și de modul în care își obține veniturile poate fi din punctul de vedere al statutului ocupațional:

- Salariații reprezintă persoana angajată cu contract de muncă, pe durată determinată sau nedeterminată, într-o unitate economică sau socială indiferent de forma de proprietate, în schimbul unei plăți sub formă de salariu în bani sau în natură și a altor drepturi prevăzute de lege sau stabilite prin contractul colectiv de muncă și care sunt supuse impozitării, potrivit prevederilor legale. Sunt cuprinse toate persoanele care desfășoară activități permanente, sezoniere, zilnice, ocazionale sau cu ora, ucenicii, angajații plătiți în perioada de probă, preoții și pastorii, precum și asistentul maternal profesionist, îngrijitorul la domiciliu al persoanelor vârstnice, asistentul personal sau asistentul personal profesionist al persoanei cu handicap angajate cu contract individual de muncă;

- Patronul este persoana care își exercită activitatea în propria sa unitate, fie ca este întreprindere, firmă, magazin, societate, fermă, birou,

cabinet etc. și care are unul sau mai mulți salariați și care în același timp sunt și salariați în întreprinderea proprie sau sunt și titulari de contracte de locație de gestiune sau de concesiune care folosesc salariați;

- Lucrătorul pe cont propriu în activități neagricole este persoana care desfășoară astfel de activități în timpul liber în propria sa unitate fără a utiliza munca salarială;

- Membrul al unei cooperative neagricole - persoana care-și exercită activitatea în unități ale cooperativei meșteșugărești, de consum sau de credit, fără a utiliza munca salarială, precum și persoanele care lucrează la domiciliu, pe bază de comenzi ale cooperativei;

- Lucrătorul pe cont propriu în agricultură - persoana care își lucrează terenul, livezile de pomi, viile, ocupându-se de creșterea animalelor, desfășoară activități agricole, fie singură sau împreună cu ceilalți membri ai gospodăriei, indiferent dacă acestea sunt activități principale sau activități care se realizează ocazional și fără continuitate, dar de pe urma cărora realizează un venit nesalarial;

- Membru al unei asociații agricole - persoana care își desfășoară activitatea într-o asociație agricolă cu personalitate juridică;

- Ajutorul familial - persoana care își exercită activitatea într-o unitate economică familială cu activitate agricolă sau neagricolă ce aparține unui membru al gospodăriei sau unei rude, pe care o ajută și pentru care nu primește remunerație sub formă de salariu sau plată în natură (precum un salariat ce efectuează aceeași muncă);

- Șomerul este persoana cu vârsta cuprinsă între 15 ani și vârsta legală de pensionare, aptă de muncă, dar care nu este angajat în câmpul muncii dar care este în căutarea unui loc de muncă (inclusiv primul loc de muncă) și este dispusă să înceapă imediat lucrul indiferent dacă este înscrisă sau nu la agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, primește sau nu indemnizație de șomaj;

- Pensionarul - persoana care are ca sursă principală de venit pensia dobândită pentru muncă și limită de vârstă (inclusiv pentru munca prestată în agricultură), pentru pierderea capacității de muncă sau pensie de urmaș, de invalid, orfan sau văduvă de război;

- Elevul, studentul - persoana care urmează cursurile unei unități de învățământ public sau privat de nivel primar, gimnazial, liceal, profesional, de maiștri, postliceal, superior de scurtă sau lungă durată, în vederea instruirii sau dobândirii unei profesii;

- Casnică - persoana care desfășoară activități casnice în gospodărie cum sunt: prepararea hranei, spălatul rufelor, întreținerea și îngrijirea locuinței, activități de industrie casnică nedestinate comercializării, îngrijirea și educația copiilor etc. și nu beneficiază de salariu, pensie (nu realizează nici un venit);

- Alte categorii - se includ copiii preșcolari, persoanele vârstnice, persoanele cu handicap, persoanele private de libertate (în detenție sau arestate, indiferent dacă la locul de detenție desfășoară sau nu o activitate), care nu lipsesc din gospodărie de mai mult de 6 luni, persoanele întreținute etc.

În categoria de membru a gospodăriei se includ⁴⁴:

- persoanele prezente, cele temporar absente sau plecate pentru o perioadă mai îndelungată din gospodărie, dar nu mai mică de 6 luni (la studii în alte localități, în vacanță, la rude, la case de odihnă, internate în spitale sau în sanatorii, asistate în centrele de adăpostire a victimelor violenței în familie);

- copiii aflați în grija unor persoane din afara gospodăriei, la creșe sau grădinițe, în tabere etc;

- persoanele plecate la lucru (în țară sau străinătate), dacă nu au format o altă gospodărie sau nu și-au stabilit domiciliul în altă localitate;

- persoanele instituționalizate (aflate în centre rezidențiale pentru persoane vârstnice, cu handicap sau copii, mănăstire etc.) care fac parte din gospodărie, sunt absente în luna de referință, dar nu lipsesc din gospodărie de mai mult de 6 luni;

- persoanele private de libertate (în detenție sau arestate) care fac parte din gospodărie, sunt absente în luna de referință, dar nu lipsesc din gospodărie de mai mult de 6 luni;

- copiii aflați în plasament familial pentru o perioadă mai mare de 6 luni;

- persoanele vârstnice și alte persoane aflate în întreținerea gospodăriei;

- persoanele aflate în gazdă sau cu chirie care participă la cheltuielile gospodăriei și locuiesc împreună cu membrii gospodăriei pentru o perioadă de cel puțin 6 luni sau nu au domiciliul în altă parte;

- persoanele angajate pentru efectuarea de servicii în gospodărie care participă la cheltuielile gospodăriei și locuiesc împreună cu membrii gospodăriei pentru o perioadă de cel puțin 6 luni sau nu au domiciliul în altă parte.

Nu au fost cuprinse în ABF persoanele care locuiesc permanent în unități de locuit în comun (aflate în centre rezidențiale pentru persoane vârstnice, cu handicap sau copii etc.), persoanele care nu au buget comun cu membrii gospodăriei, precum și nici oaspeții care se află temporar în gospodărie.

În cadrul anchetei unitatea selectată și cercetată este locuința, prin procedeul de eșantionare, iar unitatea de observare este gospodăria ca unitate fundamentală pentru colectarea și analiza datelor. Potrivit acestui principiu, dacă la o adresă sunt mai multe gospodării, culegerea datelor se efectuează pentru fiecare gospodărie în parte, în câte un chestionar separat.

Gospodăria reprezintă un grup de două sau mai multe persoane, cu sau fără copii, care, în mod obișnuit, locuiesc împreună, au în general legături de rudenie și se gospodăresc (fac menajul) în comun, participând integral sau parțial la bugetul de venituri și cheltuieli al gospodăriei. După caz, membrii gospodăriei lucrează împreună terenul sau cresc animale, consumă și valorifică în comun produsele obținute. Gospodăria poate fi compusă și dintr-un grup de două sau mai multe persoane, cu sau fără copii, între care nu există legături de rudenie, dar care declară că, prin înțelegere, locuiesc împreună și au buget comun. Persoanele care nu aparțin de altă gospodărie și care locuiesc și se gospodăresc singure se consideră gospodării formate dintr-o singură persoană.

Programul observării este structurat în două categorii de documente de înregistrare de tip fișă: chestionarele anchetei și jurnalul gospodăriei. Completarea informațiilor pentru chestionare se face pe bază de interviu, la întrebările căruia a răspuns capul gospodăriei. Completarea jurnalului gospodăriei se face prin autoînregistrare de către capul gospodăriei, soțul/soția acestuia sau altă persoană din gospodărie care poate să facă înregistrări corecte, zilnice sau la perioade cât mai scurte de timp, cu privire la cheltuielile curente ale gospodăriei.

Colectarea informațiilor de la gospodării de către operatorul statistic se face prin 3 vizite obligatorii la domiciliul gospodăriilor:

- prima vizită este desfășurată în perioada 28 - 30/31 a lunii precedente celei de referință;

- a doua vizită - între 10 și ultima zi a lunii de referință;

- iar a treia vizită - în perioada 1-7 a lunii următoare celei de referință.

După caz, se stabilesc pe parcursul lunii de referință, în funcție de necesitățile de înregistrare și de înțelegere cu membrii gospodăriei și vizite suplimentare.

În cadrul acestei cercetări statistice principalele variabile înregistrate în chestionare

sunt:

- componența și structura gospodăriei în funcție de caracteristicile membrilor acesteia;

- statutul socio-ocupational, nivelul de instruire, activitatea desfășurată de membrii gospodăriei;

- veniturile bănești, pe surse de formare și veniturile în natură;

- cheltuielile bănești, pe destinații și cheltuielile în natură;

- consumul de produse agroalimentare;

- locuința și condițiile de locuit;

- înzestrarea cu bunuri de folosință îndelungată;

- percepția indivizilor privind starea materială a gospodăriei și nivelul de satisfacere a necesităților curente;

-
- intrările și ieșirile de produse agroalimentare în/din gospodărie;
 - suprafața în folosință;
 - produse obținute din sacrificarea animalelor și păsărilor de curte;
 - șeptelul și cantitățile de produse folosite pentru hrana acestuia.

Ancheta bugetelor de familie (ABF) este organizată ca o cercetare trimestrială continuă pe o perioadă de 3 luni consecutive, pe un eșantion de 9504 locuințe permanente, repartizate în subeșantioane lunare independente de câte 3168 locuințe permanente. S-a folosit un plan de sondaj în două trepte.

În prima treaptă a fost extras eșantionul „mașter” EMZOT’2011 (Eșantionul Multifuncțional de Zone Teritoriale) pe baza datelor înregistrate la Recensământul Populației și Locuințelor din octombrie 2011 (RPL’2011). EMZOT a fost realizat cu scopul de a se folosi ca bază de sondaj pentru cercetările selective în gospodării, în perioada intercenzitară. EMZOT este un eșantion de 792 centre de cercetare repartizate în toate județele țării și în sectoarele Municipiului București (450 în mediul urban și 342 în mediul rural). Cele 792 de centre de cercetare, asimilate unităților primare de eșantionare (UP), au fost selectate utilizând metoda de extragere stratificată și echilibrată de UP în interiorul fiecărui strat. Criteriile de stratificare au fost județ și mediu de rezidență, prin intersectarea acestora rezultând un număr de 88 straturi (în Municipiul București selecția a fost realizată în mod separat pentru fiecare din cele 6 sectoare administrative).

În a doua treaptă au fost extrase locuințele din fiecare centru de cercetare. Au fost selectate 9504 locuințe permanente pe trimestru, în 3 valuri lunare de câte 3168 conform unui algoritm de selecție sistematică. Locuințele extrase în treapta a doua sunt asimilate unităților secundare de eșantionare. Din fiecare centru de cercetare au fost incluse în eșantion 12 locuințe trimestrial, respectiv 4 locuințe lunar.

Pe baza datelor furnizate de Ancheta bugetelor de familie se pot determina următorii indicatori⁴⁶:

- numărul mediu de membri pe o gospodărie;
- veniturile totale;
- veniturile bănești pe surse de formare (salarii brute și alte drepturi salariale; venituri din agricultură; venituri din activități neagricole independente; venituri din prestații sociale; venituri din proprietate; venituri din vânzarea de active din patrimoniul gospodăriei; alte venituri);
- veniturile în natură (contravaloarea veniturilor în natură obținute de salariați și beneficiarii de prestații sociale; contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii);
- împrumuturile și creditele luate, sumele retrase de la CEC Bank, alte bănci și instituții similare;

- cheltuielile totale;
- cheltuielile totale de consum;
- cheltuielile bănești pe destinații (cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate; cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare; cheltuielile pentru plata serviciilor; cheltuielile pentru alimente și băuturi neconsumate; cheltuielile pentru investiții; cheltuielile de producție; impozite, contribuții, cotizații, taxe, alte cheltuieli);
- împrumuturile și creditele restituite, sumele depuse la CEC Bank, alte bănci și instituții similare;
- consumul de produse alimentare în gospodărie și în alimentația publică;
- consumul alimentar exprimat în calorii și factori nutritivi;
- suprafața locuibilă medie pe o persoană;
- numărul de persoane pe o cameră de locuit;
- înzestrarea cu bunuri de folosință îndelungată;
- gradul de satisfacere a necesităților gospodăriei în raport cu veniturile, etc.

Ancheta bugetelor de familie constituie principala sursă de date privind cheltuielile și consumul populației. Conform acestei cercetări statistice cheltuielile totale cuprind: cheltuielile bănești și contravaloarea consumului uman și furajer de produse agroalimentare din resursele proprii ale gospodăriei.

Cheltuielile bănești reprezintă toate cheltuielile bănești (inclusiv contravaloarea veniturilor în natură obținute de salariați și beneficiarii de prestații sociale, exclusiv depozitele constituite la bănci și instituții similare, împrumuturile și creditele restituite) efectuate, indiferent de destinație pentru: cumpărarea produselor alimentare (consumate și neconsumate în perioada de referință), mărfurilor nealimentare și plata serviciilor; investiții; producție; plata impozitelor, taxelor, contribuțiilor, cotizațiilor; alte cheltuieli bănești.

Cheltuielile pentru alimente și băuturi neconsumate se compun din toate cheltuielile efectuate pentru cumpărarea produselor alimentare care nu au fost consumate în luna de referință, rămânând în stoc sau fiind destinate altor scopuri (pentru prelucrare, hrana animalelor și păsărilor, date în dar, pierderi).

Cheltuielile pentru investiții sunt acele cheltuieli bănești de natura investițiilor efectuate de o gospodărie într-o anumită perioadă de timp pentru cumpărarea de imobile, construcții, terenuri, utilaje și echipamente de mare capacitate noi și vechi, animale pentru lapte, prăsilă, materiale (inclusiv manopera) pentru construcții noi, extinderi, reparații mari (capitale), acțiuni, valută.

Cheltuielile totale de producție se compun din cheltuielile bănești efectuate de o gospodărie într-o anumită perioadă de timp pentru producția

gospodăriei: cumpărări de produse pentru hrana animalelor și păsărilor de curte, de animale pentru carne și blană, păsări de curte, produse pentru înșămânțat, tratamentul sanitar-veterinar al animalelor de curte, alte cheltuieli pentru producția gospodăriei precum și contravaloarea consumului furajer din resurse proprii.

Cheltuielile bănești privind plata impozitelor, taxelor, contribuțiilor, cotizațiilor și alte cheltuieli bănești însumează cheltuielile bănești destinate plăților cu caracter obligatoriu către sistemul fiscal.

Contravaloarea consumului uman și furajer de produse alimentare și nealimentare din resursele proprii ale gospodăriilor constituie expresia numerică a consumului uman și furajer de produse alimentare și a unor produse nealimentare provenite din resursele proprii ale gospodăriei (producția agricolă, stocurile perioadelor precedente, produse prelucrate în gospodărie, produse primite în dar sau pentru muncă etc).

Trebuie făcută distincție clară între cheltuielile totale ale populației și cheltuielile ei totale pentru consum.

Astfel, cheltuielile totale de consum cuprind suma cheltuielilor efectuate de populație pentru necesitățile de consum curent (produse alimentare, mărfuri nealimentare, servicii) și intrate în consum și contravaloarea consumului uman de produse agroalimentare din resursele proprii ale gospodăriei.

Cheltuielile totale pentru consumul alimentar sunt reprezentate de ansamblul cheltuielilor bănești și în natură cu scopul asigurării necesităților alimentare ale unei gospodării sau persoane, într-o anumită perioadă de timp.

Cheltuielile totale pentru mărfuri nealimentare sunt ansamblul cheltuielilor bănești și în natură în scopul satisfacerii necesităților nealimentare ale unei gospodării sau persoane, într-o anumită perioadă de timp.

Cheltuielile pentru plata serviciilor sunt ansamblul cheltuielilor bănești și în natură efectuate de o gospodărie sau o persoană, într-o anumită perioadă de timp, pentru plata serviciilor.

Concluzii

Pe baza datelor furnizate de Ancheta bugetelor de familie se determina o serie de indicatori care ilustrează nivelul de dezvoltare economică al populației și anume:

Consumul mediu/fizic de produse alimentare pe o persoană reprezintă cantitățile medii de produse alimentare destinate consumului uman, indiferent de forma în care se consumă (brută sau prelucrată), de sursa de aprovizionare și de locul în care se consumă (gospodărie sau unități de alimentație publică).

Consumul mediu de produse exprimat în calorii și factori nutritivi pe o persoană se determina pe baza datelor privind consumul mediu zilnic, pe locuitor, de produse alimentare și a compoziției alimentelor exprimată în

calorii și factori nutritivi (protide, lipide, glucide) intrate în alimentația unei persoane într-o anumită perioadă de timp (de regulă, o zi).

Înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată în stare de funcționare reprezintă numărul de bunuri de folosință îndelungată în stare de funcționare care revin în medie la 100 de gospodării (exclusiv bunurile închiriate sau împrumutate de la alte persoane sau instituții).

Bibliografie

1. Aisen, A., Veiga, F.J. (2013). *How does political instability affect economic growth?*, European Journal of Political Economy, Volume (Year): 29 (2013), Issue (Month): C, pages 151-167
2. Anghelache, C., Niță, G., Badiu, A. (2016). *The Inflation (Consumer Prices) in the Romanian Economy*, Romanian Statistical Review Supplement, Issue 1/2016, pp. 99-102
3. Anghelache, C., Anghelache, G.V., Dumitrescu, D., Dragomir, B., Soare, D.V. (2015). *Index of Population Consumption Prices*, Romanian Statistical Review – Supplement, No. 4, pp. 65-71
4. Anghelache, C., Manole, A., Anghel, M.G. (2015). *The analysis of the correlation between GDP, private and public consumption through multiple regression*, Romanian Statistical Review Supplement, Issue 8, pp. 34–40
5. Anghelache, C., Voineagu, V., Gheorghe, M. (2013). *Metode și modele de măsurare și analiză a inflației*, Editura Economică, București
6. Anghelache, C., Gheorghe, M., Manole, A., Fetcu (Stoica) A.E., Ciocan, L. (2012). *Main Aspects regarding the Consumer Price Index*, Revista Română de Statistică - Supliment, Nr. 1, indexată în baze de date internaționale DOAJ, INDEX COPERNICUS, EBSCO, ICAAP, RePEc, CNCSIS categoria B+, pp. 39-44
7. Baron T., Biji E., colectiv (1996). *Statistică Teoretică și Economică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996, pag. 28-30
8. Becker, T.C. (2006). *Consumer Behavior Research in the Advent of the 21st Century*, University of Hohenheim, Stuttgart, Germania
9. Chaudhuri, H.R., Majumdar, S. (2006). *Of Diamonds and Desires: Understanding Conspicuous Consumption from a Contemporary Marketing Perspective*, Academy of Marketing Science Review Volume, no. 11
10. Dobrodolac, T. (2011). *Forecasting by econometric models as support to management*, Perspectives of Innovations, Economics & Business, Volume 7, Issue 1, 2011 ISSN 1804-0519 (Print), ISSN 1804-0527 (Online), pp. 72-76
11. Eekhoudt, L., Gollier, C., Schlesinger, H. (2005). *Economic and financial Decisions under Risk*, Princeton University Press
12. Ekström, K.M. (2003). *Revisiting the Family Tree: Historical and Future Consumer Behavior Research*, Academy of Marketing Science Review, volume 2003, no. 1
13. Perkins, A., Forehand, M., Greenwald, A., Maison, D. (2007). *Measuring the Non-conscious: Implicit Social Cognition on Consumer Behavior*, Handbook of Consumer Psychology, Lawrence Erlbaum Associates
14. Rolsky, T., Schmidli, H., Schmidt, V., Teugels, J. (2009). *Stochastic Processes for Insurance and Finance*, John Wiley & Sons
15. Turnovsky, S. (2000). *Methods of Macroeconomic Dynamics*, MIT Press Cambridge